

Satser alt på å berge «Belgica»

Hele denne uka har en delegasjon Belgiske vitenskapsmenn vært på befaring ved vraket av «Belgica». De satser all på å få i stand en bergingsaksjon av det verdensberømte polarskipet.

TINA EILERTSEN

Harstad Tidende har tidligere skrevet om polarskuta Belgica, som ble bombardert under et tysk luftangrep og senket i Brurvika i mai 1940. Det siste året har historien rundt skipet vakt stor interesse blant belgiske vitenskapsmenn, som ønsker å flytte vraket til et museum i Belgia.

Den siste uken har en delegasjon dykkere og maritime forskere oppholdt seg Harstad for å finne ut mer om vraket.

BELGISK DELEGASJON. Bak f.v.: Professor Tony van Aulenberg, Jean-Louis de Gerlauche (sannesann av skipets opprinnelige eier), Kristian Holst, forsker Willy Verelstyn og maritolog André Catryjss. Foran f.v.: Maritim historiker Kjell-Gunnar Kjør, Ernst Hørsvik fra Harstad sportsdykkklub, dykker og filmfotograf Nicolas Rouchart og Tomas Termote.

Nasjonalt minnesmerke

Skipet er som et nasjonalt minnesmerke for belgiere, og kanskje det viktigste de har som har vært oppdagelsespedisjoner å gjøre, sier maritim historiker og båteksperter Kjell-Gunnar Kjør fra Kariøy. Det var på bakgrunn av hans artikkel i tidsskriftet Scott Polar Research Institute at ballen begynte å rulle i det belgiske forskningsmiljøet.

«Dette må bety veldig mye for dem, når de kommer mannssterke for å forske videre, sier Kjør. Han har selv fulgt belgiere hele uken. Forleden dag inviterte de HT for å fortelle hva de har funnet ut. Spesielt interessant er det å møte Jean-Louis de Gerlauche, sønnesønn av Belgicas opprinnelige eier Adrien de Gerlauche. Han føler ydmykhet over å være så nær historien.

Jeg er veldig takknemlig over det jeg har fått oppleve her. Selvfølgelig håper jeg det skal la seg gjøre å frakte skipet, eller i alle fall deler av det til vårt hjemland. Men jeg skjønner at det kan gå lang tid, og at det må et samarbeid til mellom mange instanser. Jeg tror Norge og Belgia har mye felles historie, sier Gerlauche.

Tidensrapport

Maritim arkeolog Tomas Termote og dykker Nicolas Rouchart har flusset skipet del for del hele uken.

Mange av delene ser ut til å være intakte, som lufttettakene og torsekjennene. Selv dekket ligger på tolv meter, mens deler av skipet er dekket av fiskegarn og lar seg ikke undersøke, sier Termote.

Materiale skal danne grunnlaget for en nistatidsrapport som vil være avgjørende for den videre prosessen.

Før delegasjonen ankom Harstad, la de saken frem for norske

myndigheter, blant annet Kulturdepartementet, Forsvaret og Riksantikvaren.

Arkeolog Ivar Aarrestad hos Riksantikvaren presiserer at saken står tidlig i prosessen.

Under møtet med dem fikk de først og fremst oversikt over saksgangen. En eventuell flytting av vraket vil avhenge av mange ting, ikke minst kulturminneloven. Skipet er over hundre år og dermed automatisk vernet, forteller han. Og legger til at den endelige avgjørelsen kan tas først når det foreligger en oversikkelig inventeringsplan.

Når det gjelder juridisk eier, firmaet Kristian Holst, har jeg forstått at de allerede har etablert god kontakt, sier Aarrestad.

Glemt

Kristian Holst, som representerer skipets eier, er positiv overfor nysgjerrighetens interesse.

Jeg har ingen ting imot at vraket blir flyttet til Belgia. Jeg ser entusiasmen, og skjønner at den betyr mer for dem enn for oss. Vi har vært på den lå der, men faktisk rundt historien har ikke vært vektlagt. Den har vært anonym og glemt, helt i bakgrunnen av både Nansen og Amundsen, mener Holst.

Belgiens her Harstad-folk som sitter på bilder eller informasjon om Belgica og dens historie om å ta kontakt med Håvard Salen Nyheim ved Trondhjem distriktsmuseum.

Der folk vil se vraket

I går deltok noen av de tilreisende på møte hos

barnesjef Steffen Grethegrefl Kjelstad. Han synes historien er interessant. Som tidligere aktiv dykker har han selv utforsket vraket sammen med Harstad sportsdykkklub, og er klar over hvor sårbar eventuelt vett

der kan være. Han har folk vil se

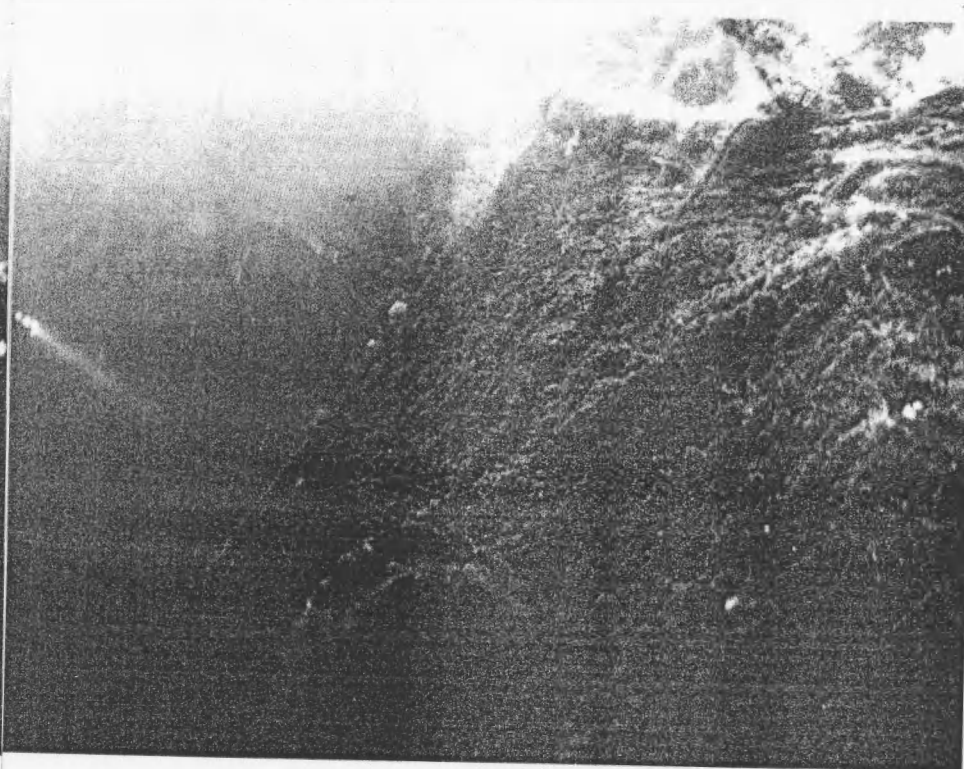

VRAKDYKK: Dykkere fra Harstad sportsdykkklub har deltatt sammen med belgiske dykkere. Materiale skal danne grunnlaget for en tilstandsrapport om vraket. Foto: Kyrre Ingvaldseth

UNGE ÅR: Bilde av «Belgica» tatt i Bergen i 1909. I hennes glansdager som polarskute.

Foto: fra Wisnesamlingen ved Norsk Sjøfartsmuseum.

Belgica:

- Var konstruert av Johan Chr. Jakobsen og bygd som hvilstule
- Bygd i 1894, da «Polaris»
- Solgt til Adrien de Gerlauche i 1896 for 50 000 norske kroner, og omdøpt «Belgica»
- Utrustet til sin første polare ekspedisjon samme år
- Var det første skipet som overvinnet i Antarktis, og er et av de få forskningskip som har vært i både arktiske og antarktiske områder
- Nansen og Amundsen møttes for første gang på dekket til skuta
- Om døpt til «Isbjørn» og brukt som isbryter i kullfart mellom Svabard og Norge under første verdenskrig
- Klart opp av Kristian Holst i Harstad i 1916, og gjenoppt «Belgica»
- Konvertert til flyende fiskefærdingsanlegg og brukt under Lokalfisket
- Brukt som flyende ammunisjonsdepot av britene i mai/juni 1940
- Senet 19. mai 1940 i Brurvika utenfor Harstad under et tysk luftangrep
- Vraket ble lokalisert i 1980
- I løpet av de siste to år har vraket vakt oppmerksomhet blant belgiske vitenskapsmenn. To belgiske journalister dykket ved vraket i sommer
- I tillegg i år ble det i Belgia stiftet et non-profit interesseorgan Belgica Société - bestående av arkeologer og maritologer. Det er disse som har opplyst seg i Harstad den siste uken, og som vil jobbe videre med en eventuell bergingsaksjon

